

P-4**PERİFERİK VASKÜLER CERRAHİDE
POSTOPERATİF SEREBROVASKÜLER
OLAY VE DELİRYUM İÇİN RISK
FATÖRLERİNİN BELİRLENMESİ**ÇELİK A, TURAN R, SARITAŞ A,
KURNAZ M.M, UZUN K, USTA S,
KARAGÖZ A

*PROF. DR. A. İLHAN ÖZDEMİR DEVLET
HASTANESİ, KALP DAMAR CERRAHİSİ KLİNİĞİ,
GİRESUN*

*PROF. DR. A. İLHAN ÖZDEMİR DEVLET
HASTANESİ, ANESTEZİYOLOJİ VE REANİMASYON
KLİNİĞİ, GİRESUN*

*PROF. DR. A. İLHAN ÖZDEMİR DEVLET
HASTANESİ, ANESTEZİYOLOJİ VE REANİMASYON
KLİNİĞİ, GİRESUN*

*PROF. DR. A. İLHAN ÖZDEMİR DEVLET
HASTANESİ, ANESTEZİYOLOJİ VE REANİMASYON
KLİNİĞİ, GİRESUN*

*ÖZEL ADA HASTANESİ, KALP DAMAR CERRAHİSİ
KLİNİĞİ, GİRESUN*

*AHI EVREN GÖĞÜS, KALP VE DAMAR CERRAHİSİ
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, KALP VE
DAMAR CERRAHİSİ 1. KLİNİK, TRABZON*

*PROF. DR. A. İLHAN ÖZDEMİR DEVLET
HASTANESİ, KARDİYOLOJİ KLİNİĞİ, GİRESUN*

Periferik arter hastalığı (PAH), ilerleyici aterosklerozisin sonucu olarak, abdominal aort ve aortun bifurkasyon seviyesinin distalindeki arterlerde daralma veya tıkanıklık ile kendini gösteren bir hastalıktır. Periferik vasküler cerrahi (PVC) uygulanan hastalarda postoperatif morbidite ve mortalitenin önemli nedenlerinden biri de serebrovasküler hasardır. Bu çalışmada PVC uygulanan hastaların serebrovasküler olay (SVO) ve deliryum insidanslarının ve bu komplikasyonlarla ilişkili risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Aralık 2007 – Ocak 2014 tarihleri arasında abdominal aort ve distalindeki arterlere cerrahi girişim uygulanan 250 hasta retrospektif olarak çalışmaya dahil edildi. Karotid arter ve üst ekstemite vasküler cerrahisi yapılan hastalar çalışma dışı tutuldu.

SVO, postoperatif 24 saat ve sonrasında akut olarak gelişen geçici veya kalıcı yeni major nörolojik defisit olarak nörolog tarafından rapor edilmiştir. Ayrıca postoperatif deliryum görülen hastalar ise haloperidol gibi antipsikotik ilaç uygulama kayıtlarına göre tespit edilmiştir. Yakın zamanlı miyokard infarktüsü (MI), SVO, hipertansiyon (HT), diabetes mellitus (DM), böbrek yetmezliği, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), geçirilmiş kardiyak cerrahi, geçirilmiş karotid arter endarterektomi (KEA), preoperatif atriyal fibrilasyon (AF) ve düşük sol ventrikül ejeksiyon fraksiyonu (EF) olanlar preoperatif risk faktörleri olarak kayıtlardan elde edildi. Kros-klemp ve entübasyon süreleri perioperatif risk faktörleri verileri olarak toplandı.

Bulgular:

PVC uygulanan 250 hastanın 12 (%4,8)'sinde SVO, 24 (%9.6)'ünde deliryum görüldü. Preoperatif risk faktörlerinden yakın zamanlı MI, böbrek yetmezliği, KOAH, geçirilmiş kardiyak cerrahi'nin SVO gelişimi için risk faktörü olmadığı, preoperatif SVO, HT, DM, geçirilmiş KEA, AF, düşük EF öyküsü olmasının SVO gelişim riskini etkilediği gözlemlendi. Postoperatif deliryum gelişimi için sadece yaşlı ve geçirilmiş KEA anlamlı risk faktörleri olarak bulundu. SVO ve deliryum gelişiminde perioperatif risk faktörlerinin etkili olmadığı gözlemlendi.

Sonuç:

PVC'de postoperatif serebral hasara neden olabilecek birçok risk faktörü bulunmaktadır. Bunlar arasında HT, DM, AF ve KEA öyküsü sayılabilir. Ancak SVO'ların çoğunun önceden hastalığın varlığı bilinmeyen kişilerde görüldüğü bildirilmiştir. Bu olayların önlenmesi için risk faktörü olan kişilerin takip edilmesi ve erken tanı konması önemlidir.